

Suomen ilmailun turvallisuussuunnitelma 2022-2026 (FPAS) julkaistiin 6.4.2022.

Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. Se sisältää keskeiset toimenpiteet, joilla vahvistamme Suomen ilmailujärjestelmän suorituskykyä ja kestävyyttä kaiken tyyppisiä toimintaympäristön muutoksia vastaan ja tuemme Suomen ilmailuun kohdistuvien riskien hallintaa.

Tällä tiedotteella kerrotaan FPASin keskeisistä lentoasemien turvallisuustoimenpiteistä ja yhteistyöstä turvallisuuden edistämiseksi. Toimenpiteiden taustalla on mm. kansallinen lentoasemien riskikuvatyö, jota tehdään yhteistyössä lentoasemaoperaattoreiden kanssa. Ole mukana vaikuttamassa kansalliseen turvallisuustyöhön ja hyödynnä sen tuloksia omissa toiminnassasi.

Tutustu Suomen ilmailun turvallisuusohjelmaan, -suunnitelmaan ja suorituskykymittaristoon Traficom sivuilla (*hakusana FASP*). Pääset sinne [tästä linkistä](#).

Turvallisuutta yhteistyöllä – turvallisuustoimenpiteet lentoasemille

FPAS 2022-2026 toimenpiteet lentoasemille (ADR)

Eriyisesti lentoaseman pitäjiä koskevat toimenpiteet:

- OPER.LOC.001.1, Hallinnan menetys lennolla (LOC-I)
- OPER.RE.002.1, Kiitotieltä suistuminen (RE)
- OPER.RWY.003.1, Paikalliset kiitotieturvallisuustiimit (LRST)
- OPER.RWY.003.2, Kiitotieturvallisuutta parantavat ratkaisut
- OPER.RI.004.1, Kiitotiepoikkeamat (RI)
- OPER.FIRE.007.1, Tulipalot, savu- ja muut kaasut ilma-aluksissa
- SYS.ADR.001, Lentoasemien turvallisuus

Lisäksi lentoasema npitäjiä koskevat myös Traficom ja kaikkien toimijoiden vastulla olevat ao. toimenpiteet:

- SYS.001.1, Suomen ilmailun turvallisuusohjelma
- SYS.002.1, Suomen ilmailun turvallisuussuunnitelma
- SYS.003.1, Suomen ilmailun turvallisuuden suorituskykytavoitteet ja -mittarit
- SYS.004.1, Suomen ilmailun riskienhallinta
- SYS.007.2, Muutoksenhallinta osana turvallisuudenhallintaa
- SYS.007.3, Uudet liiketoimintamallit
- SYS.008.1, Ilmailun kyberturvallisuus

FPAS sisältää hyödyllistä tietoa kansallisen ja EASA-tason turvallisuustyöstä. Lentoaseman pitäjien on käsiteltävä heidän vastuulleen osoitetut FPAS-toimenpiteet ja toteutettava ne tarvittavilta osin. Alla on otettu esimerkkinä toimenpide SYS.ADR.001, Lentoasemien turvallisuus. Tässä tiedotteessa kerrotaan tarkemmin, mitä se yksittäisen lentoaseman kannalta tarkoittaa.

FPAS-toimenpide SYS.ADR.001, Lentoasemien turvallisuus

Lentoasemien osalta kansallisen riskikuvan keskeiset skenaarit ovat edelleen operatiivisella tasolla:

- *kiitotieolosuhteet ja kunnossapito Pohjois-Suomen kentillä erityisesti, kun kyseessä on talvitoimintaan tottumaton, ulkomainen lento-operaattori*
- *ajoneuvon ajaminen luvatta kiitotielle (kiitotieloukkaus, RI) sekä kesä että erityisesti talviolosuhteissa*

- lentoliikennealueen operatiivinen vaatimuksenmukaisuus ja käytettävyys

Järjestelmätasolla keskeiset skenaariot ovat:

- kunnossapidon raportoinnin puutteet
- puutteet SMS:n tuottaman tiedon hyödyntämisessä päätöksenteon tukena (kts. myös toimenpide SYS.007.2, Muutoksenhallinta osana turvallisuudenhallintaa)
- puutteet paikallisten olosuhteiden tiedottamisessa. Tähän skenaarioon liittyen, Euroopassa on otettu käyttöön 12.8.2021 uusi kiitotieolosuhdetietojen raportointijärjestelmä (GRF, Global Reporting Format). Tämä tulee ottaa huomioon paikallisista olosuhteista tiedotettaessa.

Toimenpide:

Lentoasemien pitäjien on käsiteltävä osana turvallisuudenhallintaansa yllä luetellut kansallisella tasolla tunnistetut keskeiset skenaariot ja itse tunnistamansa uhat oman toimintansa osalta, määritettävä hyväksyttävä turvallisuustaso sekä tehtävä tarvittaessa toimenpiteitä riskien pienentämiseksi hyväksyttävälle tasolle.

Traficom sisällyttää keskeiset tunnistetut skenaariot valvontasuunnitelmaansa yhdeksi valvonnan painopistealueista.

Toimenpiteen tavoite:

Toteuttaa Suomen ilmailun riskienhallintaa ADR-osa-alueella varmistamalla yllä kuvattuihin uhkaskenarioihin liittyvien riskien pysyminen hyväksyttävällä tasolla.

Toteutuksen vastuutaho:

Lentoasemien pitäjät
Traficom

Aikataulu ja lopputuote

2022-2023. Yllä kuvattu toimenpide on käsitelty organisaatioiden turvallisuudenhallinnassa ja tulokset käsitelty Traficomien valvonnan yhteydessä.

Toteutuksen tilanne

Toteutus on käynnissä valvonnan osalta. Lisäksi Traficom on päivittänyt yhteistyössä Finavian ja Fintraffic ANSin kanssa Talvitoimintatiedotteen Pohjois-Suomen kentille lentäville lentoyhtiöille. [Tiedote on julkaistu suomeksi ja englanniksi](#). Englanninkielistä versiota on jaettu useiden eri kanavien kautta, ja se löytyy myös IFALPAN Safety bulletin-sivuilta

Kuva: Nina Kaverinen

Mikä on kansallinen riskikuva ja mitä hyötyä siitä on?

Kansallisessa riskikuvatyössä olemme tunnistaneet keskeiset lentoasemia koskevat uhat. **Tämä tieto on nyt kaikkien Suomen lentoasemien käytössä ja sitä on käytettävä yhtenä osana lentoasemien turvallisuustyötä.**

Kansallisen riskikuvan tavoitteista ja ylläpidosta kerrotaan tarkemmin *Suomen ilmailun turvallisuusohjelma FASPin* luvussa 2.6 (FASP versio 7.0 on julkaistu 10.12.2020). Pähkinänkuoressa se tarkoittaa Suomessa lentoasemien osalta sitä, että riskikuvatyössä pyrimme tunnistamaan keskeiset lentoaseman uhat, myös ennakoiden tulevia muutoksia. Sen jälkeen arvioimme uhkiin liittyvän riskitason. Lopputuloksena sekä viranomainen että lentoasemat saavat **tietoa oman riskiperusteisen turvallisuustyönsä ja turvallisuutta parantavien toimenpiteidensä pohjaksi**. Keskeisten uhkien ja riskitason lisäksi saamme tietoa siitä, mitkä asiat Suomessa ovat hyvällä tasolla. Tämä on tärkeää, jotta voimme jatkaa hyvää työtä vahvuuksien ylläpitämiseksi. Työn tuloksia hyödynnetään päivittäisessä työssä. Vuositasolla tulokset vaikuttavat turvallisuussuunnitelman toimenpiteisiin.

Kansallista riskikuvaa ylläpidetään myös lentoaseman pitäjien ja Traficomin yhteisissä riskipajoissa. Työskentelyä kehitetään saatujen kokemusten pohjalta. **Ole mukana vaikuttamassa kansalliseen turvallisuustyöhön ja hyödynnä sen tuloksia omissa toiminnassasi.**

Miten organisaation pitäisi käsitellä FPAS-toimenpiteet?

Lentoasemiin kohdistuvissa toimenpiteissä on otettu esiin lentoasemilla tapahtuvaan toimintaan liittyviä uhkia. **Lentoaseman pitäjien on käsiteltävä nämä uhat osana omaa riskienhallintaansa ja tarvittaessa päätettävä mahdollisista toimenpiteistä niihin liittyen.** Ne tulee käydä läpi ja varmistaa, onko kyseisiä uhkia tunnistettu organisaation omissa riskienhallinnassa. Jos ko. uhat löytyvät jo uhka /riskirekisteristä tulee varmistaa, että niiden käsittely sekä päätökset tarvittavista toimenpiteistä ja toimenpiteiden vaikutusten seurannasta ovat ajan tasalla.

Jos FPAS-toimenpiteessä on uhkia joita toimija ei ole aiemmin tunnistanut, on tarpeen dokumentoidusti arvioida liittyvätkö kyseiset uhat organisaation omaan toimintaan. Jos liittyvät, ne käsitellään kuten omat aiemmin tunnistetut uhat.

Yksi turvallisuudenhallintajärjestelmän tietolähde on organisaatioiden oma poikkeamaraportointi. Jokaiselle organisaatiolle tapahtuu kuitenkin vain rajallinen määrä satunnaisia poikkeamia. **Kaikille organisaatioille on tärkeää etsiä hyödyllistä lisätietoa myös muista tietolähteistä.**

On hyvä muistaa, että FPAS-toimenpiteeseen nostetut uhat koetaan kansallisella tasolla tärkeiksi; haluamme varmistaa, että kaikilla lentoasematoimijoilla niihin liittyvät riskit ovat hallinnassa. Toimenpiteissä ei oteta kantaa yksittäisen organisaation riskitasoon tai suoriutumiseen. **Yksittäinen toimija voi suhtautua listaan ns. muistilistan tavoin ja varmistaa, että omissa organisaatioissa koasiat ovat kunnossa.**

Mistä löytyy lisätietoa lentoasemille

Alla olevilta sivuilta löydät ohje- ja muuta materiaalia:

- Traficom sivuilta www.traficom.fi:
 - FASP-asiat sivulta [Suomen ilmailun turvallisuusohjelma, -suunnitelma ja suorituskykymit-tarit](#)
 - [Traficom lentopaikkojen pitäjät](#)
 - Traficom [Lentoturvallisuusilmoitussivut](#) (onnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat)
 - [Ilmailun pääsivu](#)
 - [Ilmailun kyberturvallisuus](#)
 - Suomen ilmailun turvallisuustilanne: [Liikennefakta-sivut](#)
 - [Ilmailun turvallisuustietoa](#) kootusti
 - [Ilmailun turvallisuustiedotteet](#)
 - [Ilmailun uutiskirjeet](#)
 - [Turvallisuuskulttuuri SMS-työn osana – mitä se on?](#) Traficomin webinaari ilmailun organisaatioille ja ammattilaisille
 - [Turvallisuuskulttuuri ja muut kulttuuriset elementit ilmailun arjessa](#)
- EASAn sivuilta:
 - [COVID-19-sivut](#)
 - [Aerodromes-sivut](#)
 - [Safety Management & Promotion](#)-sivut
- [Skybrary](#)